

CARUCIADA

ROMÂNII ANUL UNULU

SAPTAMANAL DE ORIENTARE POLITICA SI SPIRITUALA

ANUL I APARE JOIA Nr. 8

DIRECTOR:

MIHAIL STELESCU

SUMAR:

Dictatură și Democrație

de Panait Istrati

Sensul unei greve

de Mihail Stelescu

Cruciații zilei sfinte

de Mihail Călugăru

Spre cucerirea energiei atomice

de G. Ivanovici

Carneț

de Paul Bărbulescu

N. Pora: Cântec de sirenă

de Alexandru Talex

Demostene Botez: Ghiocul

de N. Mateescu

Castelul Iulia Hașdeu

de Nicolae Nedelcu

Margherita Sarfatti

de Icadé

Sport și educație morală

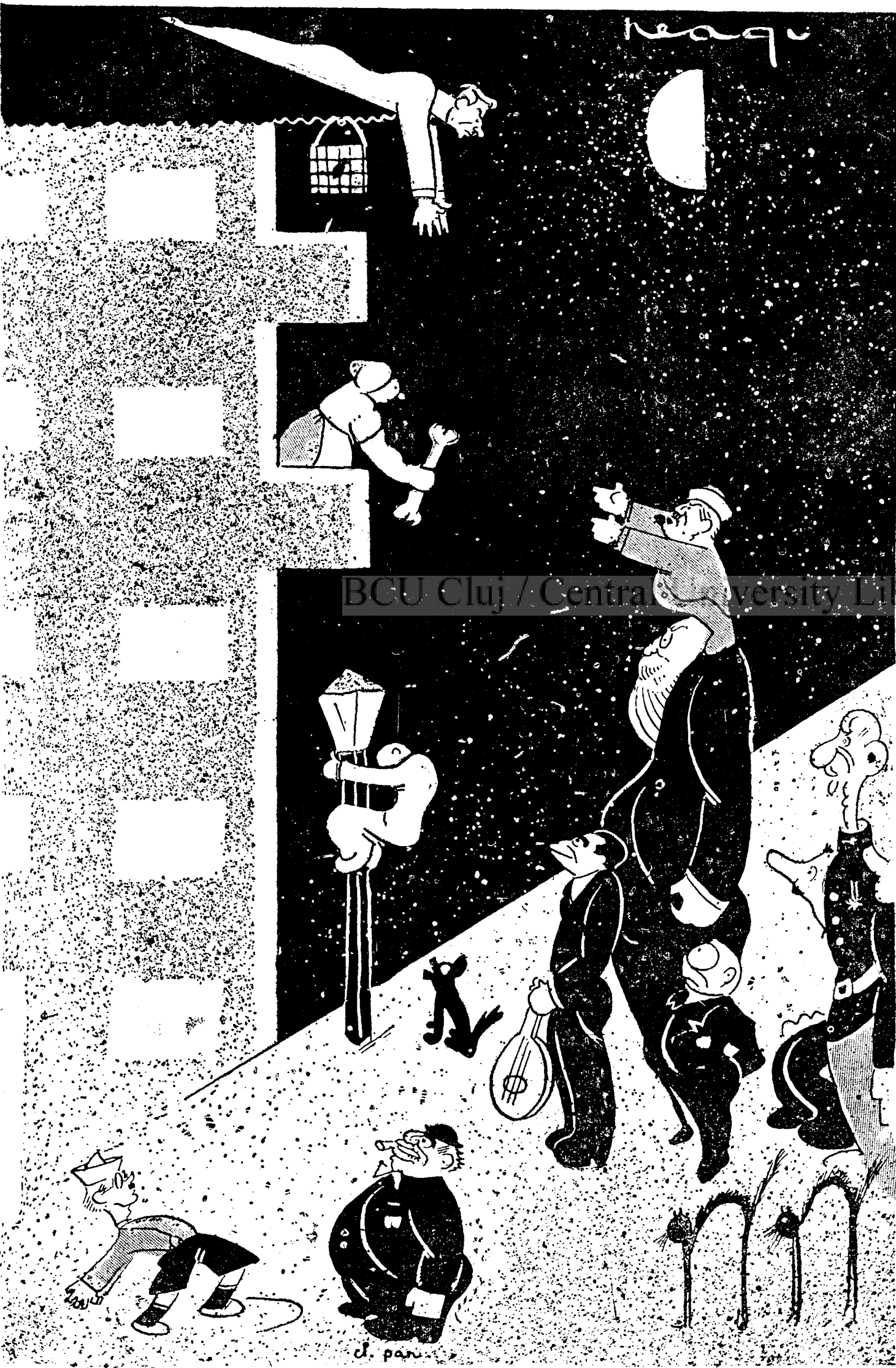
de Toma Alexandrescu

Poesii de

C. Barcaroiu și Cristian Sârbu

Sport-Cronici:

științifică, literară, teatrală, politică, etc.

24 IANUARIE — SF. CIOLAN

Desen de NEAGU

Desene de N E A G U

8 pagini

JOI 24 IANUARIE 1935

2 Lei

Sport

PROBLEMELE TIMPULUI

Sport și educație morală

In concertul frământărilor cotidiene, problema educației morale a tineretului, e de o actualitate acută, cu atât mai mult, cu cât s'a dovedit în repetate rânduri — cazul Eusebiu Popovici, apoi cei cinci plânșitori din Principatele Unite, pe cari numai neprevăzutul i-a împiedecat de a concura pe cei dintâi — că ceia-ce li se predă în școală, pe lângă ce... nu au primit acasă, îi duce deseori la săvârșirea unor acte injustificabile.

Cărui fapt, i-se datorește oare, această nevroză?

Pe de o parte, viciul ce se intruchipează în — și sub — toate formele — teatru, cinema, o graf, literatură etc. — iar pe de alta, moralizatorii viciți, formează din sufletele precoci ale tinerilor, o cruciadă a desneșdăzii morale, o cruciadă de neuropești, ce fatal va duce la distrugerea societății de mâine.

Afară de aceasta — excepând criza morală — criza materială și indirect insuficiența fizică, macină în general prin tuberculoză, o bună parte din tineretul ce ar putea fi util națiunii sale.

Pentru extirparea acestei răni ce supurează canceros pe destinul societății de mâine, nu există decât un remediu: sportul!

Ei da, nu vă mirați, sportul, dar nu așa cum se practică azi, deoarece-ce se confundă cu interesele de club, nu cu interese generale, vitale.

Pentru rezolvarea acestui deziderat, avem însă, de luptat cu o întregă pleoră de așa zisi moralizatori ce din proprie inițiativă, gratifică existența sportului cu un VETO categoric.

Dar ne întrebăm, dacă acești cavaleri de modă veche, ce vor să furnizeze pe... ciceronii și socratii generației noastre, sunt ei însăși oameni, de o competență morală incontestabilă.

Pe arhimandritul Scriban, unul din cei mai înverșunați dușmani ai sportului, am văzut într'un recent editorial al «Credinței», că... MORALA SA, îl exclude fără prea multe comentarii din rândul moralistilor.

Deci, când aceștia, se cred mentorii unei generații, ne putem ușor explica starea de spirit ce frământă sufletele tinere, și cărui fapt i-se datoresc anumite acte și atitudini.

Sportul e — mai puțin azi — un mijloc de reconfortare fizică și indirect, prin depărtarea tinerilor de tot ceia-ce e pornografic, un mijloc de educație morală.

Pentru înfăptuirea și ajun-

gerea la apogeu, a acestei metode, trebuie — mai întâi — ca acest tineret să înțeleagă perfect, sensul expresiei sport, degenerat azi, în ceva primitiv, rușinos de primitiv, de către unii.

Sunt vinovați oare, 25 de sportivi, dacă cinci din suță nu înțeleg sportul? Desigur că nu și pentru remedierea acestui rău, trebuie să luptăm cu toții, pentru aducerea la realitate a celor puțini și rătăciți.

Atunci, când tinerii — toți — vor înțelege, că sportul nu se confundă cu rănirea și bruscarea adversarului ci cu locușitatea și cavalerismul, nu vom mai avea de înregistrat accidente — voite — sportive și nici dascălii viciului, nu vor mai avea ce zice.

Bine, ni se va spune, dar sportul îndepărtează tineretul de școală și literatură.

Răspund: de școală nu fug decât lichelele, acei ce nu-și au rostul între o ecuație și Ca'a'ina, iar în ce privește al doilea motiv, nu sportul îndepărtează pe tineri de literatură, ci literatura însăși îi îndepărtează prin pornografia și grotescul cu care e scrisă.

Sportul formează oameni rezistenți, prin rezistență voință, iar voința caracter — de care toate țările inclusiv România, duce o mare lipsă.

Alături de sport însă, trebuie dusă și o propagandă pe târâmul cultural, prin literatură, teatru și cinematograf.

Despre insuficiențele acestor trei factori, ne vom ocupa consecutiv în numerile viitoare.

Toma Alexandrescu

Eliminarea României...

In cadrul campionatului mondial dela Devos, România a susținut trei partide, reușind o victorie și două înfrângeri — 2—1 cu Belgia, 2—4 cu Cehoslovacia și 1—2 cu Austria.

După cum se vede, figura făcută de „naționala” noastră, e mai mult decât onorabilă. A reușit să fie în eșec o fostă — și poate viitoare — campioană europeană ca Cehoslovacia. Să nu cedezi decât la limită unei formații de talia Austriei trebuie să recunoaștem, că e ceva mai mult decât ne-am fi așteptat.

In urma acestor rezultate, România a fost eliminată din campionatul mondial, intrând în schimb în turneul de consolare.

După figura reușită până în prezent, credem, că vom ocupa până la sfârșit o situație cât mai onorabilă în clasamentul general.

Gala dela Gib

Duminică 27 Ianuarie cr., va avea loc în sala «Gib» prima reuniune profesionistă a anului, organizată de harnica grupare Y. M. C. A., singura care în ultimul timp a înțeles să reactualizeze pugilismul, prin conducătorii săi

Programul, ce cuprinde patru matchuri profesioniste și patru amatoare, e poate tot ce se poate pune deocamdată mai bun pe picioare.

In match vedetă, Mihail Fulea, campionul național la mijlocie, va întâlni pe Milică Teodorescu, care cu această ocazie își face debutul în cadrul acestei categorii.

Această dispută, va ocaziona spectatorilor, o luptă dură, în care combativitatea lui Teodorescu, va trebui să se plece în fața rutinei lui Fulea.

In match semivedetă, Vasile Stoian campionul național welter, v'a primi asaltul lui Ion Mihail deținătorul titlului la categoria ușoară.

Dacă Stoian, deține aceeași formă, din matchul cu Doculescu, Mihail va fi o pradă ușoară în mâinile sale, dacă nu, garda pe dreapta a lui Mihail, i-ar putea produce dezagrame.

In orice caz, matchul se anunță extrem de disputat, cei mai mulți sorși de izbândă, avându-i Vasile Stoian.

Singurul punct vulnerabil al programului, îl constituie poate, întâlnirea ce va opune lui Dumitru Pavelescu, pe Vasile Șerbănescu.

Va fi un match anost — poate chiar comic — care în nici un caz, nu va ajunge la limită, nea Pavel fiind acel ce va produce inevitabilul.

In primul match profesionist, Traian Petrescu, va avea ocazia să se revanșeze asupra înfrângerii nemeritate, ce a suferit din partea lui Aurel Climă, în cadrul campionatelor amatoare de box.

Va fi una din cele mai frumoase dispute ale serii.

Deasemenea, partea amatoare a programului, cuprinde câteva elemente de o valoare incontestabilă.

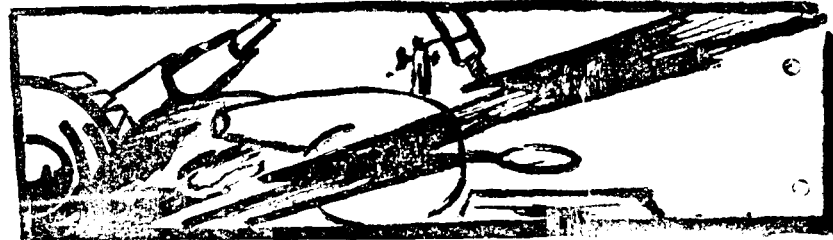
In prima întâlnire a serii, minusculele Ștefan Bogdan, se va răfui cu I. Dogaru, asupra căruia va obține o victorie la limită.

Apoi, între Vivi Stănescu și Petre Călin, va fi iarăși o dispută plăcută, care se va sfârși printr'un verdict de egalitate.

In cel de al treilea match amator, I. Rogozeanu va încerca să se revanșeze asupra lui D-tru Voiculescu, care l'a învins în finala campionatelor regionale, lucru ce n'ar fi exclus, deoarece Voiculescu susține al doilea match la un interval de numai patru zile.

Totuși, credem că până la sfârșit, vitalitatea lui Voiculescu, va învinge tehnica lui Rogozeanu.

Intre Ilie C-tin și Tofan, îl vedem pe al doilea... k-o.

Spre cucerirea energiei atomice

II

In cronica trecută am arătat pe scurt în ce constă energia atomică și toate ipotezele făcute asupra acestor energii.

Problema actuală a științei și de o importanță covârșitoare, este captarea energiei pe care atomul ar da, presupunând că la un moment anumit ar exploda punând în libertate întreaga lui energie.

Experiențele ce se fac sunt încă abia la încercările de descompunere a atomului și putem să le împărțim în două mari clase: a) descompunerea atomului în tuburi Crookes și b) fenomenele radioactive, cu toate experimentările făcute asupra lor.

In studiile făcute asupra efectelor pe care descărcările electrice le au asupra gazelor rarificate, s'a văzut că cu cât presiunea gazului în tubul în care are loc descărcarea este mai redusă, cu atât scânteia trece mai ușor. Dacă presiunea este numai de câțiva mm de mercur, atunci avem fenomenul de lumină stratificată.

In jurul catodei se observă un strat de lumină înconjurat de un spațiu obscur, numit spațiul lui Crookes, apoi o lumină violetă, numită lumina lui Faraday, (negativă) urmată iar de un spațiu obscur, după care se găsește lumina pozitivă, anodică. Lungimile acestor spații sunt în raport invers cu presiunea gazului, spațiile devenind din ce în ce mai mici, cu cât presiunea va fi mai mică.

Aceste studii ale naturii câmpurilor, au fost făcute de A. Wilson, care a utilizat două spirale de bismuth, puse în legătură cu un electrometru. Când vidul ajunge la 1/1000 dintr'un milimetru de mercur, lumina dispare, iar pereții devin fluorescenți, prezentând o colorațiune verde-gălbue.

Fenomenul se explică prin presupunerea că niște raze obscure pornesc dela catod înspre anod. Aceste raze au fost numite raze catodice.

Aceste raze catodice au fost descoperite în 1868 de către Hittorf.

Crookes dă explicațiunea că formarea acestor raze catodice se datorește unui bombardament al ultimelor particule de materie cari se găsește într'o stare anumită și pe care el o numește materie radiantă.

Mai târziu, fizicianul Perriu a dovedit în mod experimental că razele catodice transportă electricitate negativă.

Fizicianul Hertz combate această teorie a emisiunii și admite o teorie după care azele catodice sunt de tifondulator (ia lumina) și având ca origine suprafața catodei.

Astăzi se admite că domul s'ar desface în electronii din care este format și că razele catodice nu ar fi decât niște bombardamente de electroni. Relativ la cantitatea de electricitate negativă ce o poartă în electroni, se presupune că ar fi egală pentru toți atomii. Ea se numește monada electrică și este cea mai mică particică de electricitate ce se poate izola, pentru care fapt se mai numește și cantitate elementară.

Nu se poate considera un corpuscul independent de sarcina pe care o transportă, căci el este constituit însăși din sarcină, masa unui electron fiind, după Thomson, de 1800 ori mai mică decât a ceea a unui atom.

Millikan a și determinat aceste măriri, servindu-se de constanta lui Plouck și utilizând metoda spectroscopului.

Nouii și felurite experiențe s'au făcut în această direcție. S'a ajuns la această descompunere, dar nu la captarea energiei ce se pune în libertate. De notat că în tuburile Crookes nu se obține decât descompunerea ultimelor frânturi de materie, din gazul rarefiat.

Despre experiențele făcute cu corpurile cari prezintă fenomene radioactive, aici descompunere, desintegrare, naturală, mă voi ocupa în numărul viitor.

G. Ivanovici

Dem. Botez: Ghiocul

(roman, editura Naționala S. Giornei)

de MIRCEA MATEESCU

Romanul liricului Demostene Botez forțează o depistare de pe traectoria a ceea ce a fost de o Mircea El'ade, Camil Petrescu, Anton Holban (ca să nu vorbim de alții) — dacă nu chiar o invitație fățișă la călătorirea cât mai strânsă a acțiunii și la unghiularea preferințelor către colțuri mai puțin speculative, mai puțin abstractizate, dar mai mult vecine cu contingenta și culoarea comunelor înfățișeri.

Așa că acțiunea „Ghiocului” se petrece undeva la țară, în Moldova, iar eroii sunt ființe care au abdicat de la sușul culmilor de gândire și care încearcă să ocazioneze un conflict de înăbușită regulare a pornirilor.

Partea întâia a romanului poate fi considerată ca un prolog, în care cunoaștem pe cele două ființe ale preotului Zaharescu din Măndrești: Ileana și Arștița; unde se mai face introdus teologul Valeriu Darie, care sfârșește prin a se căsători cu Ileana, fiica cea mai mare — și totodată cea mai senin construită — a preotului.

Acțiunea îi regăsește după optsprezece ani Preotul Zaharescu a murit de mult, Ileana și Valeriu (care acum păstrează în Măndrești) au un fiu, Andrei, în clasa opta la liceul din Iași.

De acum, se despică două planuri ce scindează și — în același timp — organizează conflictul.

Primul, îndreptat atenția la relațiile dintre preotul Valeriu și cumnata lui, Arștița rămasă nemăritată, în casa Ileana al doilea, privește evoluția adolescentului Andrei Darie, un tânăr care amintește aproape delictual pe Mircea din „Medelenii” d-lui I. Teodoreanu, și care — din ciocnirea ce se produce în-

tre visurile-l de „elev” vsător dar talentat și realitatea încărcată de turburătoare experiență — este, pe rând, înfrânt de snobismul distant al d-rei Roro (sora prietenului său), apoi de imaginea aici vaporosă, aici răscolitoare a activității Natașa Florin — în fine, de contactul de două ori patogen, cu prea telurica Aglația de pe strada Uzineț...

Pe de altă parte, o luptă surdă se dă în cugetul lui Valeriu Darie. Accentele de excrescută virilitate pe care de tânăr, le ascusese în haina Domnului în fața trupului elastic și plin de mușcatoare chemări al Aristotel, reinviețesc dorințe din ce în ce mai aprinse, mai arzător flagelante.

Sfârșitul romanului îl găsește pe Valeriu sleit de orice inerție; abulic și în-

(Continuare în pag. VII-a)

HAN DIN BUCUREȘTI

CRUCIADA MEA SAU A NOASTRA

Dictatură și democrație

de PANAIT ISTRATI

Nici o soartă nu e mai tristă, decât aceea a omului care are pășinea adevărului (sau a ceea ce crede el că e adevăr). Căci dacă oricui îi place când îi spui în față binele, oricine te dușmănește când îi spui pe șleau răul, și astfel ajungi să te pomenești ocolit de toți.

E cazul meu, în politică. De aceea mi s'a și spus: nu ești om politic. Mare omagiu!

Iată, acum, venit momentul să mă explic pe larg cu privire la mult debătută controversă: democrație-dictatură, atât de actuală.

În chestiunea asta, lumea politică de pretutindeni se împarte, aproape exclusiv, în două tabere: una apără democrația, alta dictatura.

Intreb: trebuie oare să fii mare om politic, ori e de ajuns să ai bun simț și puțină patimă de adevăr, pentru ca să-ți dai seama că, mai ales în zilele noastre, nu te poți pronunța categoric nici pentru, nici contra vreunui din aceste două forme de guvernământ, așa cum, — fără nici un risc de-a da greș sau de-a fi acuzat de părtinire — te poți pronunța pentru sănătate și contra boalei.

Am zis: nu te poți pronunța categoric, mai ales în zilele noastre. Într'adevăr, exceptând cele trei mari state sub regim net absolutist, niciodată poate omenirea n'a văzut, ca în epoca de după război, atâtea națiuni libere falsificându-și regimul constituțional, mutându-l prin diferite l. gi, unele mai arbitrare decât altele, și apropiindu-l astfel, cu ajutorul in-susii al parlamentului, de acea formă de guvernământ în care cele mai sfinte libertăți sunt definitiv înăbușite, deși ni se cântă melodramatic că nelegiuirile ez suferim sunt provizorii.

De remarcat că silurile acestea legale aduse drepturilor cetățenești se practică nu numai în bieltete noastre țărișoare balcanice — cari niciodată nu s'au bucurat de adevărate regimuri constituționale — ci chiar în republici democratice ca Franța, Statele-Unitate și Elveția, unde viața devine din ce în ce mai imposibilă, din cauza teroarei poliștice și a amestecului permanent al statului în viața cea mai normală a cetățeanului. Anul trecut, în libera Elveție de altă dată, a avut loc un plebiscit în care cetățeanul era gingaș întrebat: n'ai vrea matale să mai renunți la vre-o câteva drepturi? La care chestiune, răspunsul a fost un slab și melancolic NU.

Deci, nu în urma unei revoluții sau loviturii de stat — cum e cazul în țările azi absolutiste — s'a ajuns la aceste metode de guvernământ, unele mai dictatoriale decât altele, ci ele au fost adoptate și se practică de către partidele și oamenii de stat cei mai îmbuibăți de principii democratice.

În cazul acesta, de ce se supără democrații, când partizanii fățiși ai dictaturii le strigă: jos masca! Dacă e trădare, s'o știm și noi! Adică, dacă e vorba de dictatură, apoi e rândul nostru să ne spunem cuvântul, căci în vreme ce voi practicați dictatura la adăpostul parodiei voastre parlamentare și fugiți de răspundere personală noi, suntem gata s'o practicăm pe față și expunându-ne pielea.

Dacă replica aceasta logică a partizanilor dictaturii, s'ar raporta, așa cum pretinde, numai la problema formei de guvernământ considerată ca cea mai bună — nu și la o chestiune de persoane — apoi remediu ar fi ușor de găsit. Căci cine n'ar renunța imediat la Constituție și n'ar primi cu brațele deschise dictatura, dacă ar fi sigur că aceasta nu-i poate aduce decât fericire?

Din păcate, formele de guvernământ sunt tot atât de vinovate de nenorocirile noastre sociale, cât e vinovată canapeaua de-a fi suportat adulterul. Așa judec eu, așa se pune chestiunea și așa este, nu altfel. Dar oamenii sunt egoiști și ipocriți. Ei nu vor să admită că omenirea este, așa cum mi-o definea Georg Brandes într'o scrisoare personală și cum știm cu toți: „une horrible bande“.

Oribilă bandă, care-și bate joc de propriile ei năzuinți mărețe, a-lergând după dreptate atunci când îndură silniciile Puterii și comițând crime împotriva dreptății, de îndată ce i se dă prilej să exercite Puterea. Din adevărul acesta, eu nu mai ies.

Cine pretinde că o generație de oameni politici care a practicat sau lăsat să se practice — în regim constituțional — jaful bunurilor publice, nepotismul cel mai scandalos și călcarea legilor, va deveni brusc o generație de apostoli naționali, de îndată ce va fi investită cu puteri dictatoriale — cine pretinde așa ceva este ori un mare naiv, ori un șarlatan.

Căci răul e mult mai mare decât ni-l inchipuim, atunci când sperăm mereu că „schimbarea Domnilor“ ar putea deodată să înceteze de-a mai fi „bucuria nebunilor“. Răul social nu are nimic comun cu acel rău dintr'un stup, pe care albinele îl curmă, masa-crând toți trântorii și văzându-și apoi liniștite de muncă spornică. Dacă ar fi așa, o singură revoluție i-ar fi fost de ajuns omenirii ca să se vadă tămăduită de toate re-tele sociale.

*

Acum, lăzând în pace omenirea și filosofia, și ocupându-ne numai de necazurile actuale ale... romanismului, (ca să vorbim ca între „cruciați“), rog acest romanism să nu se supere dacă, plecând de la ultimul perceptor necinsit și urcându-ne în trecut până la quasi-beatificatul domnitor Constantin Brâncoveanu, voi fi nevoit să spun că atât istoria, cât și literatura națională ne zugrăvesc ca pe un popor cu mentalitate și apucături de robi. Trădarea, lașitatea, ploconul, chiulul, codeala, căpătuiala — sunt caracteristicile unui neam întreg, nu ale câtorva oligarhii. Întrebați pe toți acei pușini idealști politici cari colindă satele, târgurile și mahalalele noastre, în vreme de alegeri, și toți vă vor spune că alegătorul nu le cere legi și reforme cu caracter general, ci numai favoruri și revendicări personale ori de gașcă.

Iată de ce consider partidele politice ca pe niște organisme cari,

după ce-au făcut „pușintel bine“ și mult rău, au devenit funeste oricărei propășiri naționale. Ele nu mai sunt astăzi decât organiza-rea pe căprării a jafului și procop-selii. Cerând și impunând o „disciplină“ identică cu lașitatea și care nu poate conveni personalităților integre, marile ca și micile partide de guvernământ nu mai reprezintă în imensa lor majoritate decât o adunătură de oameni necinștiți și incapabili, pleava națiunii. Aceste caractațe naționale au ajuns, nu numai la neputință

completă în domeniul realizării-lor sociale, dar se înversunează acum să descompue, să distrugă până și bruma de reforme reale, cucerite cu mari sacrificii în trecutul nostru imediat. Până și cele mai vitale dintre instituțiile noastre de stat își văd funcționarii de carieră hărțuiți, persecutați, loviți în drepturile lor și chiar aruncați pe drumuri, atunci când ei refuză să se preteze arbitrariului guvernamental. Nu se preconizează o reformă, fără ca ea să conție în germene un gheșeft sau o infamie politică.

Cu prilejul evadării deținuților dela Craiova, directorul aceluia penitenciar a spus: Da, nu mai pot pune temei pe nici un gardian, fiindcă toți gardienii mei de meserie au fost treptat înlocuiți, la cererea puternicilor zilei, cu trepă-dușii cafenelei politice, cari sunt ori incapabili ori necinștiți. Aceasta este o constatare caracteristică halului de degradare socială la care ne-au adus partidele. Plecând dela acest gardian de închisoare și trecând prin toată administrația și toate instituțiile fărăi — (regret că nu le pot numi pe toate) — nu există funcțiune socială care să nu fie roasă, măcinată de viermele politicianismului. Și în așa hal au ajuns lucrurile încât astăzi nu mai există post în stat care să poată fi ocupat pe calea simplă indicată de lege, ci toate se obțin numai pe calea lătur-alnică a protecției. S'a isprăvit cu basmul „ai carte, ai parte“. Azi poți să n'ai carte, e de ajuns să ai „rude la Ierusalim“. Cu asemenea „rude“ totul ți-e permis să sperii și deseori să obții. Chiar și cele mai grave abuzuri de putere rămân nepedepsite, dacă ești „omul“ cui va.

Are să-mi rămăe pe veci întipă-

rită în minte o pățanie personală, petrecută în primăvara lui 1930, sub guvernarea țărănistă. Mă întorsesem în țară, cu hotărîrea să mă stabilesc la Brăila, și cum aveam ceva parale, mi-am pus în cap să construiesc la Baldovinești un fel de cămin comunal cu bibliotecă, radio și un ceai oferit țărănilor aproape gratuit, numai ca să-i scot din cărciumi. Acest cămin urma să fie ridicat pe un măidan al comunei, situat chiar în fața gospodăriei unchiului meu Dumitru Istrati, unde locuiam. Cu gândul acesta, fac o expunere detaliată, pe care vream s'o inaintez d-lui Iuliu Maniu, arătându-i că neavând urmași, dorința mea e ca după moarte, acest cămin să devie proprietatea tuturor lucrurilor mele, având o valoare istorică: manuscrise, cărți scumpe, cu dedicații prețioase, documente, amintiri aduse de prin călătoriile mele. Și, natural, puneam președintelui de consiliu anumite condiții și ceream garanții. Căminul trebuia să poarte numele mamei mele, originară din Baldovinești.

Mă duc cu jalba 'n proțap la prefectul județului, amic personal și om nou, inteligent, activ. Acesta îmi spune: — Ce mai tura-vura, cu președinția! Nu e județul stăpân pe acest fleac de măidan? Facem lucrul aici, între noi, și repede, că doar nu e vorba de vre-o gheșeftărie! Faci un dar satului. Și iată că mă vede tot satul umblând cu prefectul și plănuid. Zarvă mare! Venise „bolșevicul să pue radio ca să se înțeleagă cu frații lui de peste Nistru“. Într'o zi sunt chemat la postul de jandarmi, unde d-l șef îmi ia un lung interogatoriu și-mi face cunoscut că Panait Istrati e necunoscut în tonțroalele cercului de recrutare. Da, răspund eu, Panait se poate să nu existe, dar Gherasim există și e în regulă. Și eu mă numesc Gherasim, în actele mele. (Aface-rea se lichidează în fața colonelului cercului de recrutare și, din încercarea asta, scap tea.ăr).

Dar autoritățile satului nu se dau bătute. Într'o bună dimineață mă pomeneșc că primarul bate țărăși și înconjoară cu sârmă ghimpată întreg măidanul cerut de mine, apoi îl ară. Nu mai puteam să ieșim cu căruța din curte fără să ne zgâriem în sârmă. A-lerg la prefect. Acesta pune mâna pe telefon și cere comandamentului jandarmeriei Brăila „să aresteze pe primar“. A doua zi, în fața satului adunat, primarul e adus de jandarmi. Dialog, (pe care-l transmit posterității, ca un document viu care caracterizează mentalitatea de partid a neamului nostru):

— Bine mă, mama ta de derbedeu, cine ți-a dat voce să închizi cu sârmă terenul acesta și să-l ari?

— Păi, domnule prefect, am înaintat ieri o petiție ministerului.

Infuriat de atâta cinism, prefectul înhață pe primar de piept și-l dă grămadă. Apoi, către șeful de post:

— Domnule șef, dacă până mâine primarul nu și-a scos țăr-

șii și liberat terenul, să mi-l aduci la Brăila, legat fededeș!

Și acum... „poanta“:

Primarul:

— Vasăzică, așa, domnule prefect... Asta e răsplata că am luptat zece ani în opoziție pentru partid! (???)

Tipul nu era în partid decât de doi ani.

Rezultatul: nu numai că primarul n'a liberat terenul și n'a fost legat fededeș, dar chiar a semănat meu și l-a recoltat, grație protecției unui deputat din acelaș partid cu prefectul și pe care prefer să nu-l numesc. Iar toamna, când în sfârșit primarul și-a scos țărășii, eu am găsit că e mai cuminte să nu mă mășor cu atot-puternicia autorităților din Baldovinești și am renunțat la cămin și la tot.

*

Acestea sunt partidele: dușmanele unei națiuni, reducându-și toată lupta la căpătuiala și procopsirea partizanilor, în dauna binelui public.

Dar ele mai sunt și o absurditate. Iat-o: când însăși o națiune întreagă și-ar găsi cu greu în sânul ei o singură echipa națională care, permanent, s'o conducă cu cinste și cu pricepere, de la primul ministru și până la ultimul vătășel, cum voiți dumneavoastră ca zece partide de guvernământ să prezinte în linie de bătaie, de zece ori douăzeci de miniștri, de zece ori șaptezeci și unu de prefecti, apoi câteva mii de primari și câteva zeci de mii de consilieri municipali, toți oameni unu și unu, integri și capabii, perfect devotați interesului obștesc?

Care popor ar fi în stare să ofere conducerii statului atâtea legiuni de apostoli, atâtea rezerve de mii și mii de valori umane cari să-i cultive virtuțile și să-l gospodărească în toată competența? Și atunci, cum se poate cere unui singur partid, ceea ce un neam întreg n'ar putea găsi în sânul lui?

De-aci, realitatea hidoasă pe care o prezintă partidele, în cari vedem câțiva șefi corecți și pricepuți, lăsându-se sabotați de o armată de pungași și de incapabili, care îi târăște în mocirla necinșteți și seacă isvoarele de energie ale unui popor, innăbușindu-i orice velleitate de progres.

Se naște atunci întrebarea: de ce o națiune să nu fie condusă în permanență de o singură echipă de oameni aleși, în loc să se lase stăpănită de zece armate de pungași, cari o jefuesc pe rând? Această falangă inamovibilă de oameni de valoare, imperfectă la început, ar urma să fie desăvârșită, an după an, cu ajutorul tuturor forțelor națiunii, cari mult mai ușor ar putea găsi și schimba un om mediocru, cu un om superior, decât o mie de oameni mediocri, cu o mie de oameni superiori.

Cred că aceasta e direcția spre care se îndreaptă omenirea, încolțită de realități d'n ce în ce mai vitrege. Mergem spre guvernarea permanentă, care se primenește neîncetat.

Dar asta e curat fascism! mi se va spune.

Adică cum, fascism? Permanența unui guvern capabil nu implică în chip obligatoriu măsurile draconiene. Musolini, nevoit să inoveze cu rapiditate, a fost (Continuare în pag. VI-a)

Carnet

BUNĂTATEA e rară și intim plătoare. Deaceia, ori ce sentiment uman are la bază răutatea. Natural, într'un grad mai mare sau mai mic.

*

MILA, e o răutate deghizată, cu pretenția existenței unui altruism la care e milostiv. Mila, sentiment pe care creștinismul l-a răspîndit foarte, dar de care au abuzat creștinii prea creștini.

Nu înțeleg un act de adevărată milostenie decât pe acela făcut desinteresat, necunoscut și fără memorie.

*

LA fel și durerea. Dece se strigă și se exteriorizează cit mai dibaci?

Ar trebui ca fiecare să și-o trăiască în el, consumându-se lent și tăcut.

Tăcîndu-ți durerea, și-o trăiești numai tu. La ce bun împărtășirea ei altora? Să te doară și mai mult neînțelegerea acestora? Oamenii nu's la fel construiți. Și numai aceia cari își vor putea tăinui în adînc de suflet durerea lor, se vor putea numi cu adevărat oameni.

*

OAMENII sint simpli. Necomplacși. Viața lor e una. Diversitatea și-o atribuie singuri.

*

CEL mai mare om și cel mai puternic, a fost cel mai slab. Singurul merit al acestuia e de a fi știut cum să-și ascundă punctul vulnerabil, devenind, astfel, idol, mit. Imediat, însă, ce și-a trădat punctul vulnerabil, idolul a fost dărîmat, iar mitul risipit în neant.

*

UN om: un lup. Doi oameni: doi lupi. Mai mulți oameni: o haită de lupi. Da... acesta-i adevărul.

Și omul și lupul, trăiesc devorînd pe alții. Iar cînd nu mai au pe cine, se devoră între ei.

*

DEACEEA, pentru toată răutatea omenească, e bine să fii singur. Și cea mai frumoasă viață e aceea a singurătății și a tăcerii.

*

TĂCÎND, trăiești mai întes și înțelegi mai adînc existența ta.

Tăcînd ești de neînvinș. Cu tăcerea poți infrînge pe ori cine. Chiar și pe femeie. Dar tăcînd solemn. După cum, la fel, pe femeie o preferi tăcînd. Pentru că femeia este îmbinare de frivolitate și exuberanță, nestatornicie și curiozitate și, în plus, labirint. E un labirint sufletesc atît de întortochiat, încît nici ea nu se cunoaște. Nu știe ce vrea. Inșă, totdeauna, vorbește, cere, plînge.

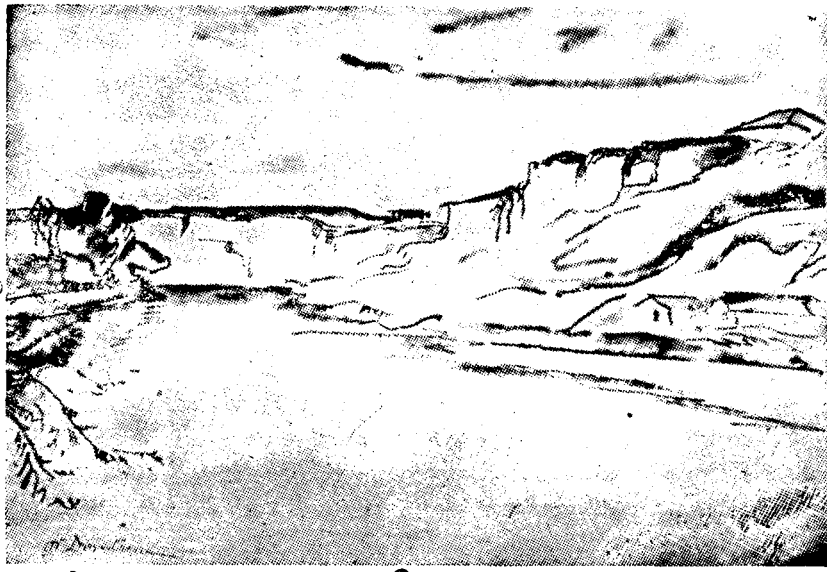
*

IUBIREA e singurul apanaj omenesc, care smulge omul din preocupările gîndurilor lui meschine.

Iubirea e puntea dintre om și divinitate. Dar iubirea adevărată și intensă, doare. Doare chiar atunci cînd e reciprocă. Pentru că e organică și ardentă.

Iubirea e confesiune și dezertare din singurătate. Solitarii o exclud din viața lor. Ea nu se poate susporta fără consecințe.

Paul Bărbulescu

Șt. Dumitrescu

Prutul.

Castelul Iulia Hașdeu

Avem dela marele Bogdan Petriceicu Hașdeu, în afară de operele lui literare și științifice, o ciudată realizare arhitectonică, rămasă ca simbol de mîngăere platonice și de renunțare integrală la toate manifestările pămîntului: castelul Iulia Hașdeu, ridicat la marginea Câmpinei, după indicațiunile necromantice ale ficei sale Iulia.

După moartea Iuliei toată activitatea lui Hașdeu capătă o atmosferă mistică, aruncată peste pragul rațiunii normale — peste realitățile vieții. Hașdeu întrerupe suigul către culmile științei adevărate, adîncindu-se zi cu zi în lumea ireală a visurilor lui neguroase și fantomatice.

În toate nopțile până târziu, cînd liniștea întinericului gonit de gînduri pămîntesti, bătrînul vorbea la masa lui misterioasă dincolo de pragul realității — copilului său adorat. Sufletul lui sdrăbit abia acum căpăta o liniște iluzorie. Se gîndia la ea adînc și — complet transportat — o vedea în fața ochilor frumoasă, cu obraji palizi, cu ochii adînci și serioși. Aștepta să-l întrebe:

— «De ce, tată nu-mi pot închipui marginile universului?... sau: — «Care este definiția infinitului?»

Pe buzele ei subțiri vorbele fluturau ca sunetele melodioase ale vînturilor de toamnă, pornite în iureș melancolic peste vîrfuri desfrunzite de zăvoaie. Și ochii bătrînului se umezeau cu lacrimi grele, căzute domol peste rîmurișul sălbatic al bărbii sale albe și încălcate...

Iulia era o făptură aleasă. Toți care au cunoscut-o au rămas uimiți de manifestările ei — în raport cu vârsta — nefirești. Cunoștea la perfecție câteva limbi străine și pricepea orice noțiune din domeniul vast al filozofiei și literaturii. Poeziile pe care le-a scris în limba franceză dovedesc cu evidentă înalta ei spiritualitate.

O armonie spontană, o cascade furtunoasă de idei magnifice străbat poeziile celor 17—18 ani, cari prevesteau nîndoelnic apariția strălucitoare a unei noi astre.

Iubirea pe care o versifică Iulia nu se aseamănă cu aceia a contemporanilor săi, pentru că ea purta în suflet pînza fină a unei sensibilități alese. Cînd citești una din poeziile sale o înfiorare nostalgică îți străbate resorturile existenței. Începi să te gîndești, fără să vrei, la înfiripările fragile ale unei iubiri tănuite, de mult eterizată în

nomărginirea spațiilor cerești.

Iată o traducere modestă din franțuzește a uneia din poeziile ei dragoste:

„...mare universul, munții
Și crîngul și amurgul serii
Se vor ascunde-odată 'n umbra
Nimicniciei și-a uitării!...»

Dar inimile noastre veșnic,
Vor îngâna duios în urmă
Un cîntec lin, sădit în lunca
Iubirii, care nu se curmă...

Marele poet Mistral, a adresat lui Hașdeu o scrisoare foarte interesantă, în care se recunoaște entuziasmul stîrnit de poeziile Iuliei în Franța:

— «După ce ai răsfoit cele trei volume, adevărat culcuș de nisip curat în care pepitele de aur abundă, rămâi cu impresia ce-ți lasă săpăturile acelea norocoase din Grecia sau dela poalele Vesuviului, în care descoperi resturi de statui, ce te fac să regreți amarnic părțile care lipsesc.»

Sunt vorbe frumoase, adînci, spuse de un uriaș al literaturii mondiale.

Moartea nu ia dat pas ca să-și desăvârșească înfiripările de poezie rămase ca niște tablouri geniale, lipsite de perfecționarea ultimei retușări.

În culmea sgomotoasă a unei bucurii desăvârșite se face deodată tăcere. Iulia Hașdeu, frumoasa și romantica poetă, cu sufletul împovărat de fiorii dragostei, cu mîntea luminată de soarele idealurilor — moare de ftizie. Astfel, pașii unei primăveri senine nimeresc direct în cavoul negru al neexistenței.

La cinci ani dela moartea ei, Hașdeu începe construirea castelului, care a ținut trei ani de zile. Cînd îl vezi prima dată ai impresia că te găsești în fața unui monument medieval, rămas în urmă să povestească urmașilor legenda unor vremi eroice. Toată clădirea se deosebește printr-o simetrie perfectă de linii armonios îmbinate, pentru a da împreună un ansamblu măreț și impunător. La mijloc se află un turn înalt, prismatic, terminat cu colți dreptunghiulari. În fața acestui turn se găsește un balcon simplu, cu laturile de aceeași structură geometrică. Pe toate fețele turnului sunt ferestre cu pervaz de marmură. De-o parte și de alta sunt două clădiri tot prismatice și cu aceeași rece înfățișare. În general castelul reprezintă o clădire stranie, lipsită de

(Continuare în pag. 6)

DOINA

Căpitanului Șiancu

Din Abrud și mai la vale,
Venea 'n jos pe Arieș,
Un voinic înalt și chipeș,
Ce ofta doinînd a jale:
„Codrule, codruțul meu
„Bată-mi-te Dumnezeu.
„Că te-ai dat pe braț strein,
„Codrul, suflet hain!...

„Nu mai ești codrul, străbunul!
„Frate bun cu biet rumînul,
„Că-mi lăsași doar stîncile
„Să mă frîngă muncile!...

„Și nici ălea nu's a mele.
„Oh!... Tu, Doamne... și voi
stele

„lucitoare gemene...
„Face-m'ăș o cremene,
„Să m'aprind în trăsnet, jar,
„Foc să dău la ăst hota:
„Și să ardă... ardă măi...
„Sus în deal și jos în văi,
„Că tot una mi-este m.c...

„Hai! tundra și tu, Mărie!...»

Constantin Barcaroiu

TUNA...

Tună!
Pe cer cîrezi de nori se adună.
Din culmi
O flacăra ca un talaș de fag
Coboară în zig-zag
Pe un buchet de ulmi.

Furtuna joacă voaluri cenușii
De umbră peste arbori și câmpii:
Buchetul de ulmi se îndoaie
Și nouri duc zariștilor ugere de ploae.

Drumeț, pe cale lungă, un sătean

Cu chipul ars de soare și vînt de bărağan,
Smerit oprindu-și pașii 'ntr'o răscruce,
A 'ngenunchiat în praș, și-și face cruce.

Și-așa privit în umbră cum se 'nchină,
Cu fruntea-aureolată parcă de lumină
El pare un profet de legătură
Între cer și arătură.

CRISTIAN SARBU

MARGINALE

■ COTIDIANELE bucureștene, în unanimitate, au comentat articolele lui Panait Istrati, fiecare cu optica doctrinei lor. Din toate acestea Panait Istrati este revelat ca un om nou, neînțeles și cu vorbe profetice pentru ceasul de grea suferință actuală, al acestui neam. Nimic mai adevărat.

Ceace ne-a nedumerit la cotidienele comentatoare este tăcerea asupra isvorului de unde au cules confesiunile lui Panait Istrati. Absolut nici un cotidian n'a fost sincer și n'a lămurit pe cititor, că datele de cari se servesc sînt luate din gazeta noastră.

Mărturisim că un asemenea procedeu ne intrîstează și întunecă sufletul, de cîtă mîcime sufletească dau dovezi mai mari noștrii confrăți.

Sapientii sat!

■ GIND, o simpatică revistă de versuri, critică și proză, condusă de Ion-Aurel Manolescu, a apărut substanțial și elegant. Semnează: Irinel Grozdea, Ov. Ioanid, Dan Mănoiu, ș. a.

■ Numărul festiv al revistei de ațiudini și probleme săcelene „PLAURI SACELENE”, este peste orice exigență. D-l V. Tudoran dovedește cu prisosință chemarea sa în strădania pentru educația și culturalizarea maselor.

■ O revistă pasabilă: LOTUS.

■ La T Sever'n apare un săptămînal frumos, cu condee pricepute și teme de actualitate. Este vorba de PROVINCIA, fostă pînă mai deunăzi Victoria Olteniei.

■ Primim: Numărul de Februarie-Martie 1935 al BIBLIOTECII metapsichice, condusă de Mihail Drăgănescu. Conține articole de filozofie și etică spiritalistă, scrise cu intenția popularizării.

■ Nu cetii: DURERII de Sextil Dascau, editura Iconar. E scrisă prost, încalcit și narează momente prea subiective.

■ O fiteică mediocră și confusă: PRAHOVA. Apare la Ploesti, și pe prima pagină redacția mărturisește: «Am îmbătrînit... sufletește am îmbătrînit. E o constatare tristă... nu ne așteaptă nimic bun»...

■ Fițiica e scrisă de tineri, cari n'au împlinit 25 de ani!...

■ FLORILE ROȘII, poemule în proză ale lui Const. Barcaroiu își aruță pe curînd ediția II-a. Succesul cald, atît de presă cît și al publicului, tîlmăcesc pe îndelete valoarea intrinsecă a cărții. Florile roșii au apărut în editura Viața intelectuală, și se vînd cu 40 lei.

■ PAMANTUL, numărul de săptămîna trecută, aduce colaborarea dd. I.

G. Vasiliu, Em. Bucuță, Radu Cosmin, ș. a. Se continuă, cu idei destul de frumoase expuse și gîndite, ancheta asupra presei din provincie.

D. Eugen Cialic redactează o viovale, inteligentă și bine simțită Vișină, și pe care, mărturisim, o citim cu atîta plăcere!

PAMANTUL își merită numele de gazetă, ogîndind fidel ce este, ce scop și ce trebuie să fie revista de provincie.

■ IDEEA NAȚIONALĂ a d. N. N. Manolescu este a doua revistă bună a provinciei. Încearcă să cristalizeze orientări către un romanism integral, în toate domeniile și cît mai ferit de surprizele unor eșuări.

Numărul dela 15 Ianuarie aduce, chiar, contribuția d. N. N. Manolescu: Statul cultural al muncii naționale.

■ O altă revistă de provincie, dacă nu așa de bună ca precedentele totuș satisfăcătoare, este GORJANUL. Director, Jean Bărbulescu.

Cuprînde mai mult articole de informație cultural-politică.

■ Dela Craiova, d. profesor C. D. FORTUNESCU ne trimete utila și eroica sa revistă ARHIVELE OLTENIEI.

Asupra acestei reviste s'ar putea scrie articole întregi, deoarece colecția numerelor ei apărute, închide viața științifică și culturală a Olteniei dela 1921 încoace.

Ideia editării unui periodic, care să continue cristallizat indicele sufletesc al unei provincii, este nu se poate mai bună. Și atunci, cînd este realizată, așa ca Arhivele Olteniei, trece de dreptul în istoria culturii unui neam.

Numărul pe care l-am primit, întovărășit de cuvintele d. Fortunescu care ne urează atâtea, — cuprînde contribuțiile dd. I. C. Flitti, A. Sa-edeanu, Radu Gyr, Petre Gărboviceanu, C. D. Fortunescu, ș. a.

Mulțumînd d. Fortunescu, de felul cum ne-a judecat la Cronica revistei sale, și urăm isbîndă și satisfacția morală cuvenită.

■ Nu recenzăm decât cărțile și periodicele, trimese, în dublu exemplar, la redacție.

Cruciada zilei sfinte

Există oameni, cari se proiectează pe ecranul umanității ca sori incandescenti, descriind singular linia ascendentă a sborului eroic. Ființe, în a căror intimitate psihică se sbate geniul de jărat și cari manifestă volnic o evadare din la-gărul angajărilor comune.

Legatari ai unui dar spiritual, încearcă permanent reabilitarea lumii prin repunerea ei în aceleași sbucium de salvare metafizică. Incercuți de văpaia suferinței pentru adevărul unic, târâsc omenirea întreagă pe traectoria de nea a traiului iluminat.

Aceștia sunt eroii lumii, acționarii unei viziuni sublime, din pasiunea căreia ei își fac platoșă misiunii creatoare.

Ei sunt adevăratele personalități, prin nestematile cărora ne distingem ca oameni în acest amestec universal de aur și noroi.

Cu ajutorul lor reluăm firul causal și ne dovedim urmași dependenți ai tradiției divine.

Desfigurați de colbul antropomorfic — singura însușire comună pe acest pământ — se află prin misiunea lor pe făgașul singur al sensului vital.

Ei leagă omenirea în baerele de foc ale existenței ilustre și-o urcă entusiast pe vadul superior al regăsirii cu cerul purificator.

De sub tâmpla lor aprinsă, ne-au strigat biruitor glasul întoarcerii la Dumnezeu.

...Astfel gândiam insingurat, pricinuindu-mi-se toate aceste imbobociri ale minții de amintirea proaspătă a faptului unic de acum doi ani, când în ziua de 24 Ianuarie 1933, un mănunchi de studenți își arătau în chip brav nebulia pentru Hristos.

Și amintirea acestei aruncări devotate în războiul crucial mă îndreptă sensibil la atari formalizări ale verbului conceptual, considerându-i eroii generației mele, atinși de fulgerul cutremurărilor mărețe...

* * *

Intr'adevăr, într'o zi luminoasă de iarnă, când funigiei albi ai mătasei de ghiță picurau agale pe umerii noștri de indivizi indiferenți, sui-au departe, spre locul ctitoriei românești, chipuri tinere și neînfricate. Aveau în suflete cățuia dorului de slavă pentru cel care simbolizează etern jertfa scumpă a neamului și purtau în brațe crucea sfântă, ca singurul semn curat pentru pomenirea sinceră a celor 800 de mii, eroi luptători și morți pentru țară.

Incercau, împinși de flacăra misiunii lor, să spele poporul întreg de rușinea dureroasă, care ne împinsese la actul vinovat al impietății. Voiau să ștergă pangărirea prin fapta, meritorie de prănuire a gloriei românești.

Dar avântul de sfințire a morământului, care închide în el stelba de trup a eroului necunoscut, s'a împrăștiat în licăriri de sânge la împotrivirea cu mercenarii demonizați ai sacrilegiului.

Studenții noștri, alese minți, cari au jinduit după răzbunarea părinților, morți în crânce lupte pentru victoria țării, au simțit că-i copleșește această obligație misionară

de restauratori ai vitejiei românești. Și alături de preotul lui Hristos, învăpăiați de sensul miraculos al inițiativei, porniseră să ducă stema scumpă a prețurii adevărate: crucea Evangheliiei creștine, sprijinul în opreliște și cheea de veghe a zestrei noastre sacre.

Au fost, însă, opriți din ordinul celor pangăritori, li s'au opus pat de pușcă și sabie, iar ofrandei lor de sinceră sărbătorire a eroului necunoscut li s'a întins mârșav tipșia înroșită a măsurilor de sdrumicare.

În fața „Parcului Carol”, prin vârtoara celorlalți, mulți și stricați, s'a dat „lupta pentru cruce”, adevărata bătălie de răscumpărare națională. Prin valuri de zăpadă, încălziiți sub frigul zilei de jarul pasiunii românești, treceau studenții noștri, în frunte cu preoții și crucea lui Hristos.

Iar când înfrângerea le-a picurat cald sânge și lacrimi, în ciuda adversarilor netrebnici, s'au plecat cu toții în genunchi pentru rugăciune. Deoparte zăngăniau armele aceluiași măcel, care nefericește omenirea, de altă parte, se ridicau duioase vorbe pentru sfințirea eroului necunoscut...

În urma acestui fapt unic, numărându-se multe zile, s'a așternut ca întotdeauna, uitarea acoperitoare. Alte griji și alte fapte au îndepărtat minunea din ziua „luptei pentru cruce”, iar noi, din lumea acelorași oameni nepăsători, am depreciat prin uitare actul uimitor al sfințeniei românești.

Și, totuși, vigoarea de amintire, a luptei la 24 Ianuarie 1933 s'a prelins tainic pe jghebul vremii, licărind aievea ca izvor puternic: trăesc încă tinerii de-atunci, iar atacul lor de răscumpărare a unei comori s'a transformat în nestemetele unui simbol românesc.

Iată de ce simțim un îndemn convingător să reamintim conturat aspectul unui început de biruință

românească. Pentru faptul de seamă, că din această zi de 24 Ianuarie 1933 începe adevărata definiție a naționalismului. La lumina crucii evanghelice și lângă sanctuarul eroului de glorie românească.

De aci să prindem sensul luptei românești și să tragem pe câmpul viitorului, brazda acțiunii rodnice de adevărat naționalism.

Au fost, de sigur, și în trecutul țării vremuri de bejenie, când s'a simțit nevoia unei bătălii românești. Au fost poate prea multe. Atătea lupte împotriva dușmanilor cutoptori, cari au făcut drum și oprise pe pământul țării, ne sunt alese pilde, din amintirea cărora scoatem năzuința demnă de independență românească.

Comparativ, însă, vremea noastră marchează momentul adevăratei lupte românești, care diferă esențial de cele precedente.

Acum e vorba de acțiunea reagrării sufletești a țării, în sensul unei puternice identități spirituale, care să împiedice procesul unei periculoase destrămări lăuntrice. E timpul unei utile împotriviri de neam tuturor curentelor despărțitoare, cari încearcă eroziunea stâncii românești.

În contra oricărei teorii de regroupare internaționalistă și pentru demascarea tuturor speculatorilor, cari profită din desfacerea poporului de realitățile românești.

Nu bătând monedă falsă de ieftin românism, nu utilizând mijloace efemere și sgomotoase și nici apelând la măsuri streine, de import clandestin și precar.

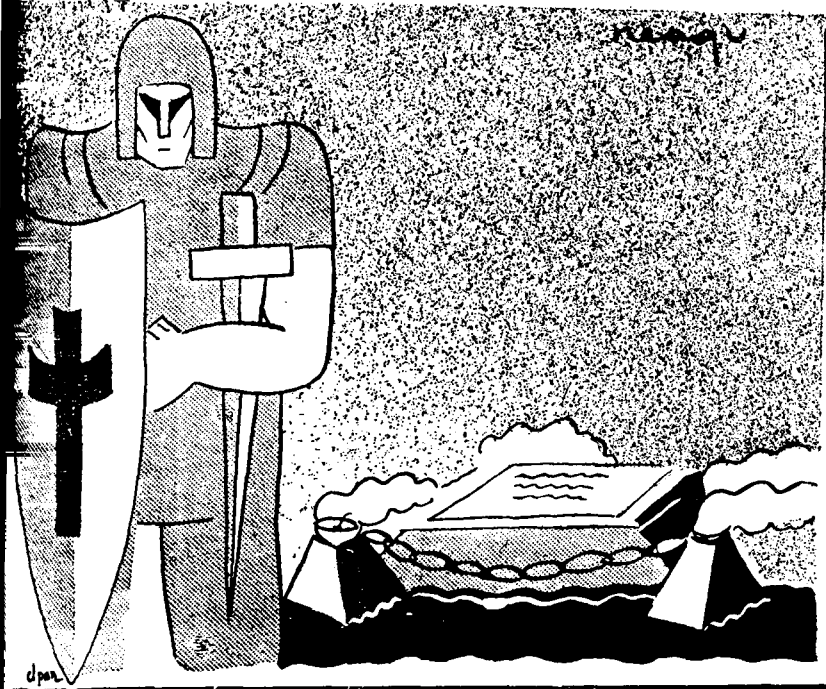
Ci, revenind la izvorul chezaș al țării, la acele realități scumpe și nepieritoare, cari ne-au păstrat ca neam, să promovăm afirmația solemnă că suntem români și creștini.

Și din scumpetea acestor două însușiri putem scoate oricând scutul adevăratului românism. Care nu distruge, ci modelează, nu urăște, ci știe să iubească, nu se vinde, ci înțelege prețul comorii specifice.

Crucea și cripta gloriei sfinte sunt cele două izvoare de întremare românească.

...Iată, dece, pomenim ziua sfințeniei cruciade, când s'a afirmat puternic sensul durabil al victoriei românești: să slăvim pe cei cari la 24 Ianuarie 1933 s'au închinat crezului de luptă românească și să facem din ea, simbolul adevăratei gloriei naționale.

MIHAIL CALUGARU

Sensul unei greve...

La greve est un phénomène de guerre.

Georges Sorel

Toată lumea s'a plâns până azi că mișcările studențești s'au redus la simple manifestări zgomotoase, cu geamuri sparte, cu bătăi și fără nici un mobil serios.

Iată acum că studențimea dela Drept a pornit o luptă de revendicări profesionale și de apărare a intereselor ei de viitor, pasivă și cât se poate de civilizată.

A declarat grevă și ca prin minune n'a fost nevoie de baricadări de uși, de evacurări de cursuri. Niciun student nu s'a prezentat la ore.

Cei ce credeau că această grevă va fi un strașnic prilej de agitație, de pescuire în apă tulbure au rămas consternați în fața acestui bloc tacit pe care n'aveau cum să-l fărâmițeze în verzi, roșii și albaștrii. Meritul revine desigur actualilor conducători ai grevei cari fără a-fățări și dedesupturi au putut păstra în mijlocul colegilor lor această atmosferă de liniște.

Dar guvernării și cei răspunzători de crearea nefastei legi a advocaților nu vor să înțeleagă nici acum în fața acestui marș al ordinii, sensul liniștit al acelor revendicări.

Și ce e mai dureros e blocarea tuturor barourilor din țară în contra mișcării studențești.

Dar cine sânt acești domni atât de zeloși în aș apăra «casta» de o invaziune a noilor elemente?

Cu ce drept se poate opri azi un întreg tineret care și-a cheltuit energie, bani și sănătate ca să învețe, să ajungă să-și culeagă roadele muncii lui?

Cine îi dă acestui tineret întreținerea pe încă 5—6 ani ca să-și ia doctoratele cerute și examenele de avocat?

Ce facem cu acest tineret care numai poate să urmeze mai departe?

Cine le stă în cale?

Cei 2573 de goldembergi dela baroul de Ilfov?

Le este teamă de noua avalanșă de studenți care și-au înțeles menirea să muncească și să vină să le ia locul, prin muncă?

Da! acesta este adevărul în rezistența ce se opune revendicărilor studențimeii.

Numerus clausus aplicat nouă autochtonilor, nouă românilor, în timp ce străini de neam se fofilează pe la procese și prin cabinete

ministeriale după gheșesturi, fălindu-se că muncesc.

Greva aceasta dela Drept este o poziția legitimă a elementului românesc în contra înscăunaților străini din toate funcțiile acestei țări.

Sânt prea mulți advocați?

De care advocați?

Noi spunem că sânt prea puțini advocați români.

Și greva aceasta atât de impunătoare prin măreția tăcerii ei poate să se transforme într'un adevărat războiu de recăștigare a locurilor pierdute de gălăgioșii premergători de ieri.

Și atunci să nu se mai supere ni menii că va interveni și violența, deoarece ea atunci va fi justificată.

Zilele trecute un student era cât p'aci să fie asasinat de baioneta unui jandarm ce făcea de pază la facultate, un student care-și ducea în camera lui săracă un braț de lemne.

Universitatea a ajuns o pușcărie, din ordinul cui și pentru a apăra pe cine?

Eu cred că e bine ca cei ce caută destinderei politice să le satisfacă întâi pe cele sociale, căci o grevă tacită și bine cântărită, poate să aducă surprize mai multe decât focul bengal al unei manifestații puerele.

Dar cine știe, poate că e mai bine așa.

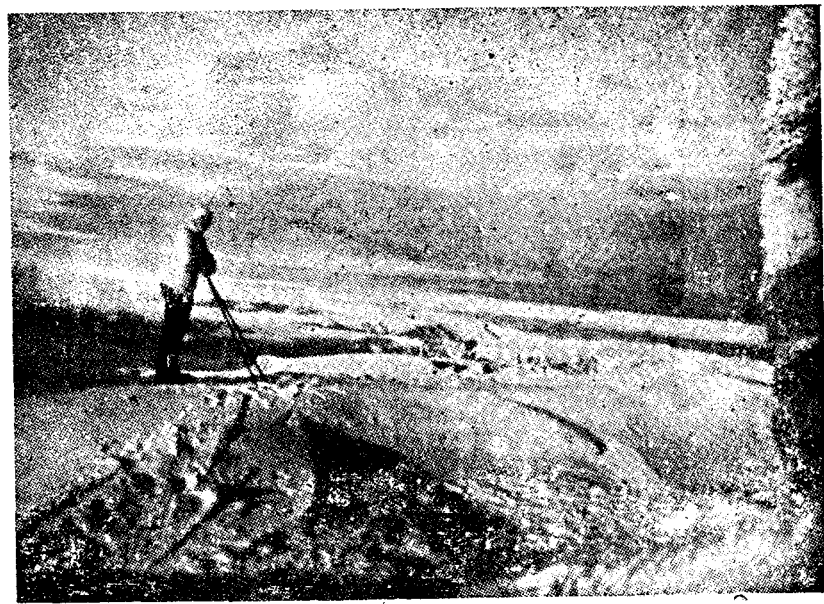
Se mai scurtează drumul.

MIHAIL STELESCU

D. Bordenache

Veneția

Peisaj de iarnă în Carpați

Dictatură și democrație

(continuare din pag. 3-a)

tot atât de nevoit să și recurgă la mijloace violente de constrângere. Căci numai un prost ar putea să creadă că omul acesta, ca și Stalin sau Kemal, de altfel, a recurs la violențe de dragul violențelor. Dictatorii aceștia nu sunt niște Neroni, nici popoarele de azi, niște turme gata să îndure crime neroniene.

Dar noi avem acum sub ochi o stare de lucruri și trăim un fenomen psihologic, pe cari nici Mussolini nici Lenin nu le-au cunoscut acum 12—15 ani. Crizele economice exasperante și neputința democrațiilor de-a le găsi remediu, au creiat pretutindeni stări sufletești net favorabile regimurilor apropiate de dictatură, pe de-o parte. Iar pe de alta, greseliile comise de premergătorii întru dictatură ne oferă un vast câmp de experiențe făcute pe pielea altor no-roade, din care noi avem toată la-titudinea să alegem ce e bun și să ne ferim de ce e rău.

Guvernarea permanentă, exercitată de toate valorile reunite ale unei națiuni, nu mai e azi de loc nevoită să se menție prin mijloace violente, căci ea nu mai sperie pe nimeni, nu mai constituie o surpriză și n'are dușmani decât în rândurile canalei democratice atot-profitoare. Nimic n'ar împiedeca-o deci să-și exercite puterea în chipul cel mai democratic, o democrație care să fie cu adevărat o domnie a legilor, nu o siluire a unei națiuni întregi, cu ajutorul acelei mascarade de sufragiu universal și al parlamentelor escamotate de legi electorale draconiene.

Cu alte cuvinte: democrația degenerată, necinstită și ipocrită, guvernând în chip dictatorial deghizat, e natural ca toate speranțele națiunii să se întoarcă spre o dictatură fățișă care, ncințându-nici o rezistență serioasă, n'are nici un motiv să nu guverneze în chip democratic.

Dacă herr doktorii noștri democrați, savanți întru toate, vor lua în răs această teză, decretând că practicarea democrației în sânul unei dictaturi e o fantezie de zugrav, îi voi trinetre la Troțki, în al cărui program există acest deziderat: democratizarea partidului comunist rus și acordarea libertății de exprimare a gândirii în viața publică sovietică. Sau poate și Troțki e zugrav? Sau poate, ceea ce e posibil în Rusia cea amenințată de toate cutremurele interne, e imposibil în România cea mult îndurătoare?

Dar — va spune un democrat cinstit: de ce să recurgem la dictatură și să nu luptăm mai bine în sânul democrației, pentru revenirea la practicile constituționale din trecut?

La această întrebare — teză comodă a tuturor democrațiilor zaharisiți de prea mult bine — voi răspunde cu o snoavă.

Un polițist prinsese pe un țigan cu mâța în sac și nu putea să-l facă să mărturisească, de oarece, fiind om bun la suflet, nu voia să-l

bată. Il suci, îl învărti — nimic. Atunci, înainte de-a se hotări să-l aplice metoda veche, îl trimise pe țigan la un popă șiret, cu care mai „lucrase” și altă dată:

— Iată, mă țigane: te iert, dar du-te de te spovedește. Și Dumnezeu să te pedepsească, dacă i fi vinovat.

Popa începe:

— Spune, țigane!

— Apăi, uite... parinte... mărturisesc că sânt om cam iute din fire..

— Lasă asta...

— ...Și mai scap câte-o sudală spurcată...

— Treci mai repede peste astea și spune ce ai mai greu pe suflet.

— N'am nimic, să mă trăsnească Sfântul!

Vreme de un ceas, popa se căzni de geaba. La urmă, îi zise:

— Mă țigane, eu știu că tu ai avea păcate mai grele de mărturisit, dar te codești.

— De... parințele, oi fi având..

Și mo'i fi codind și ea, ca omul, că tare mi-e milă de mine!

— Așa zău, țigane, și-e milă! Lasă, țigane, c'o să le fie altora mai puțin milă!

Și l-a trimis pe țiganul nostru constituțional la polițistul care, de astă dată, a fost nevoit să procedea în chip mai... dictatorial.

Nu. Un regim putred nu poate fi însănătoșit de oameni putrezi. Și am spus la început că generația oamenilor cari au contribuit pe rând la nimicirea drepturilor celor mai sfinte ale cetățeanului, nu poate nici aspira la constituirea acelei echipe naționale care să guverneze permanent. Nu se pot hotări, peste noapte, să taie în carne vie și să fie integri, oameni cari o viață întreagă au dovedit că au, ca țiganul, prea multă milă de ei și de cei câte o sută de fini și cumetri cu cari împart turta dulce a Puterii.

Iată de ce spun mereu, că o dictatură cu șanse de izbândă, nu poate fi instituită decât de oameni noi, cu cadre polițiene noi și cu o mentalitate de revoluționari, nu de ratați, spurcați sa-neisprăviți.

Și, la noi, până azi, nu văd aceea falangă de apostoli.

Să muncim, ca s'o preparăm.

Panaît Istra!

In Nr. viitor:

PLATFORME, IDEI

Margherita Sarfatti

În epoca aceasta în care egoismul individual și colectiv, a omorât în sufletele noastre toate idealurile, idealuri ce înobilează societatea, femeile ar trebui să nu se limiteze în lupta lor numai la ființele unei cărți de legi înăbușind astfel tot ce este mai demn din ființa lor umană. Ci să lupte pentru un ideal fie religios, fie patriotic, fie științific sau artistic, etc.

Când am vorbit de femeia mamă și soție nu m'am mărginit numai la acest rol al ei. Acestea sunt în primul rând datorii ei de femeie, este strigătul instinctelor, dar n'am înțeles ca sufletul ei să nu cuprindă și alte bogății.

Un ideal poate fi și cel politic, dar nu acela înțeles de cele ce strigă dreptul de vot, cele ce vor să joace și ele farsa parlamentară dând mâna democrației putrede.

Nu.

Iată o femeie care nu se revoltă, nu cere drepturi egale cu bărbații, dreptul de vot, ci luptă: este Margherita Sarfatti.

În Italia de astăzi, unde Musso-

lini a redus femeia numai la rolul de bună gospodină și bună mamă, ne admițând participarea ei în viața publică, Margherita Sarfatti nu încetează un moment de a lupta pentru Italia fascistă. Numele ei trece granițele, faptele ei vorbesc și cărțile sale ne îndrumă pe o cale nouă în artă.

Spiritul din noi, inteligența, credințele noastre nu pot fi îngrădite, nu pot să nu se afirme. Iată pe acest mare stăpân al Italiei, Ducele, ascultând adesea sfaturile Doinei Margherita care îi este o aliată, în lupta lui, o camaradă.

Ea a luptat pentru făurirea unei Italii noi, Italia fascistă de azi și este una din puținele femei care au decorația celor cari au participat în marșul asupra Romei.

Fără drepturi, ea și-a îndeplinit nu numai datorii ei de mamă și soție, ci și datorii ce le are fiecare din noi pentru credințele noastre. Cu atât mai mult Margherita Sarfatti a știut în sufletul ei să contopească gingășia femeii cu dărzănia revoluționarei. Ea este mamă, și-a crescut copiii în crezul

ei, este soție, femeie și luptătoare.

Astăzi, când idealul i s'a mplinit ea nu încetează să lupte, rămâne camarada de totdeauna a lui Mussolini, rămâne buna propagandistă prin conferințele ei publice ținute în Suedia, Anglia, America, despre Italia mussoliniană. Și lupta ei nu-i numai pe acest tărâm, căci în sufletul ei mai sunt și alte credințe ce trebuie să le servească, ea scrie: o carte asupra artei moderne, poeme, o biografie «Ducele», etc.

Iată că nu prin drepturi femeia este egală bărbatului, ci ea poate fi superioară prin felul cum știe să-și îndeplinească datorii de ființă umană, cari datorii nu se rezumă numai la instinctele din noi.

Să nu ne năbușim credințele, idealurile, avântul de luptă prin strigătul sterp de aspirare, de nedreptate, de egalitate cu bărbatul. Dumnezeu ne-a egalat prin simțămintele înalte sădite în suflet. Să nu renegăm ce suntem, să luptăm dar facla vieții să nu ne stingem în nimicuri.

ICADÉ

Castelul Iulia Hașdeu

(continuare din pag. 4-a)

atracția mângăioasă a liniilor curbe, precum și de orice alt motiv artistic. Cum urci scările găsești săpate în piatră cărțile celor șapte vieți. Pe cotorul fiecărei cărți se află săpat un nume: *Agno-ike, Hypatia, Beatrice Portinari, Juana Veranez, Elisabet Teodora, Charlotte Corday și Iulia Hașdeu*. Lângă aceste cărți se află schițate șapte stele, care cresc cu fiecare viață pentru a ajunge în urma Iuliei la o mărime maximă. Aceasta este o demonstrație simplă a credinței lui Hașdeu în reîntruparea sufletului după moarte. Iulia reprezintă ultima fază a formelor pe cari le ia sufletul pe pământ.

Pătrunzi înăuntru printr'o ușă rotativă cu inscripția: «E pur și muove». Aci se află templul lui Hașdeu. Pe ferestre laterale și de sus pătrunde o lumină colorată diferit, care se reflectează în luciul oglinzilor de cristal, ce împodobesc

pereții. Acest templu este în formă — atârnat de un lanț de argint — creionul cu care Iulia comunica din lumea cealaltă. Peste pereții, colorați în albastru sunt zugrăviți: un înger, un liliac, un fluture și alte vietăți șterse de vreme. O lumină tainică îi cutremură nervii. Toată încăperea răspândește respirația adâncă a unor duri misterioase, care te fură și te poartă în luciul altor orizonturi. Te apucă frica și aștepti în fiecare moment ca pereții imobili să se miște, să vorbească. Aștepti ca umbra unui colț din cameră să se contureze și să reliefeze trupul delicat al Iuliei...

Deasupra templului se află statuia lui Isus. E îmbrăcat în haină largă, mătăsoasă, cu poalele valurite, cu mânecele puțin sumese. De sub mânece răsar mâini crispate, însângerate de urma piroanelor.

Pe margini se află locul celor

doisprezece Apostoli.

Urci mai sus și, de pe o terasă mă de cruce. Are o boltă asemănătoare cerului, cu chenare mărghinase împletite artistic. O atmosferă mistică, răspândită de cuprinsul misterios al acestui templu, te predispoze la meditație adâncă. Aci venea Hașdeu să se roage pentru sufletul ficei sale.

Templul este înconjurat de alte încăperi: biblioteca, dormitorul, camera pentru pian și în fund de tot camera pentru ședințe necromantice cu inscripția: «Unquam solus». Această cameră are o singură fereastră, cu geamuri roșii și obloane. Lângă o masă rotundă se de piatră poți privi până în depărtare luciul șerpuit al Prahovei și galeria neguroasă a pădurilor de brad.

Aci, faci cu duioasă reculegere deosebirea dintre lumea obscură și mistică a camerei de spiritism — și lumea măroasă a naturii pururi zămbitoare — indiferentă la durerile trecătoare ale oamenilor.

Din castelul Iulia Hașdeu a rămas astăzi o tristă mărturisire a regretabilei noastre lipse de respect față de reliquie prețioase ale geniului înaintașilor noștri. A fost lăsat în părăsire după moartea lui, Hașdeu, complectându-și ruina în timpul războiului și de-atunci încoace în fiecare zi. Pereții au început să se macine, să se scobească, mobila și ornamentele au fost furate, pe o vitărie a coborât zi cu zi peste rămășițele lui sfinte, sortite prea de vreme pieirii.

NICOLAE NEDELCU

MAC CONSTANTINESCU

HERCULES ȘI LEUL DIN NEMEEA

Cronica Literară

N. Pora: Cântec de Sirenă, roman

(Editura Cartea Românească)

Teatrul Regina Maria : Scoala contribuabililor

Piesă în trei acte de Louis Verneuil și Beer

Spuneam, într-una din trecutele noastre cronici, că problema romanului și în genere a literaturii românești, îmbracă dela o vreme aspecte de-o acută dependență. Atât scriitorii cât și publicul se perpetuiază într-o stare confuză și stercilă. Primii, ignorând realitatea sufletească a acclora, care îi cumpără. Iar ultimul convins că cetirea unei cărți nu trebuie să însemne nimic în viața sufletească a lectorului. Datorită acestor două false psihologii, adânc împănămintate în contemporaneitate, am ajuns la realitatea unei literaturi formaliste, fără eou și în care jocul, mai stăpânit sau mai exuberant al fanteziei, plasmuește totul.

Scriitorii noștri de azi au uitat, în majoritatea cazurilor, că literatura îndeplinește un rol social și ca atare menirea ei este de a forma și desăvârși sufletele.

Deocă, poate, romanele care se scriu, prea abundent astăzi, sânt o ușoară expresie, de multe ori neliterară, a puzteziunii cuibărite în sufletul scriitorilor români. Un sexualism, arpegiat pe toate gamele perversiunii și isteriei sufletești.

Rezultă de aci, că nivelul scăzut, atât moral cât și material, al literaturii actuale — oglindeste deficiențele reale ale popoului de personalități creatoare. Și ele sânt: lipsa temeinică de educație sufletească, de cultură serios adâncită și de cunoaștere adâncă și cu mari experiențe a vieții active. Strădania supremă a intelectualilor noștri ar trebui să fie *sanctarea morală a poporului, înămorii sufletetse*. Aceasta pentru că opera de artă, înainte de a-și avea o funcțiune estetică, își are una de educație națională. Ori atâta vreme, cât publicului căruia ne adresăm, nu-i vom grăbi o afinare sufletească, — gândurile noastre scrie vor rămânea o sămănță seacă și fără rod.

Cineva a spus îndestul de profetic și în tate: «singura valoare omenească este putința de a trăi, noi înși-ne, în sufletul altuia...» spiritualitatea românească numai atunci își va avea o legitimitate a existenței, când va țâșni din suferința milenară a acestui neam și-i va trăi trecutul și realitățile, — desbărându-se de

împrumuturile fără fond ale străinătății, care ne socoate coloniali. Prin asta desigur, că nu pledăm calamitatea unei producții cu colorit și miez țărănesc. E o accepție falsă ce să dă romanismului în cultură, simbolisându-l prin partriarhalitatea poetică a unui cătun, sau sentimentalisme refulate, de civilizație și refugiate, ca într-o oază, la sat.

Cu asemenea opere suntem categorici. Folosesc tot atât de puțin cât și cele erotico-sensuale. Pentru că josnicile tot josnicii rămân, fie că ele se petrec în confort sau pe câmpiile cu mușetel și iarbă verde. Nu! LITERATURA ROMÂNĂSCĂ nu poate fi decât aceea care reconstitue sufletul românesc, dintr-o epocă, frământat de probleme sau dezaxat de rezultate.

Înlături deci cu sexualitatea nestăpânită și neroadă, cu banalitățile lipsite măcar de un farmec narativ. «Să căutăm, frații mei, să luăm în noi cât mai mult din ceace e vecinic al vieții, din vecinicul lucrurilor, din viața cea fără nume. Cât e de calmă, cât e de pură, cât e de înaltă viața cea fără nume: oamenii, cari sânt numai supremul vieții organice, iar nu oameni, pasările așa de neburne de vieată, că par a trăi de o mie de ori mai mult prin bucuria lor de dansa, toată natura plină de soare și pătimăse de a murmura, de-a cânta, de a susura, de a jubila, pentru că trăește, numai pentru că trăește viața nefiind decât una, într'un singur chip, viața fără nume, fără vanitate, fără glorie, viața cântecului pasărilor, viața freamătului pădurei».

*

Am făcut aceste preliminări, ca să prezentăm cu ele noul roman al d-lui N. Pora *Cântec de sirenă*. E o carte al cărui mediu de manifestare e satul. *Cântec de sirenă* vrea să fie deci o carte a sufletului românesc, cel prea rar cercetat de majoritatea scriitorilor noștri.

Să vedem în ce măsură d. Pora realizează acest roman românesc.

Încă dela început trebuie să manifestez o dureroasă constatare: d. Pora înțelege prea naiv, rudimentar și linear, sufletul țărănilor români. Drama cărții sale, e o simplă poveste de amor (sic!) a unei tinere țărănețe de pe litoralul

dobrogean, cu fiul unui boer grec din sat. Tânăra țărăncă, *Irina*, este o sentimentală, puțin însălbătică de frumusețea nemărginită a naturii și a libertății. Fiul de ciocoi este vicios, ros de civilizație și dornic de aventuri, cari să-l epateze.

Cu aceste elemente învechite și arhicunoscute, d. N. Pora îngrămădește o balivernă de aproape 300 pagini, cu escapade și abandonuri, cu lacrimi și sfârșit frumos. Nimic din toată desfășurarea nu impresionează sau reține sufletul lectorului.

Cântec de sirenă e o carte care se citește greu, (din cauza stilului uneori nefiresc), îi anticipezi situațiile și îi acentezi finalul încă dela primele 30 de pagini. (Cine oare nu s'a anchilozat citind povestea Cosânzenei satului, iubită de un flăcău chipes, dar ademenită de un ciocoi, care... etc...)

D. N. Pora în loc să transcrie o dramă sufletească rurală, în care să simți acționând viu și nelivrese sufletele simple și sănătoase ale țărănilor, s'a ostenit să reediteze o poveste banală, în care eroii apar nenaturali, seci și fără vieță.

Literatura națională, pe care o reclama deunăzi N. Crainic, credem că nu e aceasta. Asemenea realizări falsifică sufletul românesc, limitându-l la simple scheme, de o puerilitate și un neverosimil, care protestează puternic.

Scriitorii, cu adevărat români, vor fi numai aceia cari vor scrie istoria sufletească a neamului lor, maeștrind-o și făcând-o să circule dincolo de granițele politice, în necuprinsul sufletelor omenești, de pretutindeni.

Alexandru Talex

S'a făcut atâta vâlvă lăudăroasă în jurul acestei piese care vrea să fie când satiră, când comedie de moravuri, când de caracter și nu e nici una, nici alta. Noroc că se bucură de interpretare bunică, altminteri nu știu zău ce s'ar alege de bieții spectatori.

Nu înțeleg, de loc, de ce, dela un timp încoace, teatrele țin morțiș să-și alunge publicul, prin reprezentarea tuturor inepțiilor și elucubrațiilor? Pentru că piesa d-lor Verneuil și Beer n'are nici măcar o intr'gă.

Faptul că autorii, în bazaconia lor, încearcă să prindă ceva din viața năpăstuitului contribuabil și să-i ia apărarea în contra statului prigonitor, alături de tendința unei femei care mereu vrea să-și înșele bărbul și nu poate, — pentru că întotdeauna când e pe cale să se întâmple acest fenomen, intervine un Deus machina, punând în gardă pe soțul candidat la încornorare, — nu const'ue o intrigă. Nici măcar o mișcare mai amplă scenică. Ci un amestec incoherent a două subiecte cari ar fi putut foarte bine tratale în două piese deosebite.

Spuneam la început, că piesa se bucură de o interpretare bunică. Da! Pentru că dacă d-l Bulandra în Gaston Valtier (soțul) este admirabil. Totuș rolul acesta nu e pentru talia d-sale. Noi dorim să-l vedem în luctări mai grele, așa cum ne-a obicinuit, nu în flecuștefe de aștea în cari ai impres a că nu-i de ac'o.

Dacă d-l Maximilian, face hazul serit,

BARCOSTAN

DEM. BOTEZ: GHIOCUL

(continuare din pag. 2-a)

brânt își caută zadarnic potolire pe potelțe înghețate ale rațiunii. După ce, în lipsa Ileanei, o posedă pe Aristița, înnebuneste și o strânge de gât: apoi pleacă strigând: — „Am ucis d'avolul... Am ucis d'avolul... „Diavolul!”...»

*

Așa cum e scris, „Ghiocul” angajează pe cititor într-o atmosferă declarat simplistă, care pare că nu urmărește altceva decât să desire până la epuizare firele straniu proocritoare pe care baba Rada el descoperise sardonice în crăpătura tucur e a ghiocului...

De aici, o corecție cu efect îndoit.

CRUCIADA ROMANISMULUI

Director: MIHAIL STELESCU
Redactor șef: ALEXANDRU TALEX

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIA

Str. Emil Costinescu 10
București 6,

Abonamentul anual: 100 lei
Activități și instituții: 500 lei
Pentru studenți și muncitori 75 lei

Urmărindu-se obositor de liniar acțiunea și sustrăgându-se — desigur, dintr-o insuficiență, noi socotim înertat poetului D. B. — faptelor acel vâl care sub pana unui adevărat creator de viață întotdeauna reliefează cu atât mai viguros incidentul —, se ajunge la un conflict minor, supărător indistinct din punctul de vedere al subiectului.

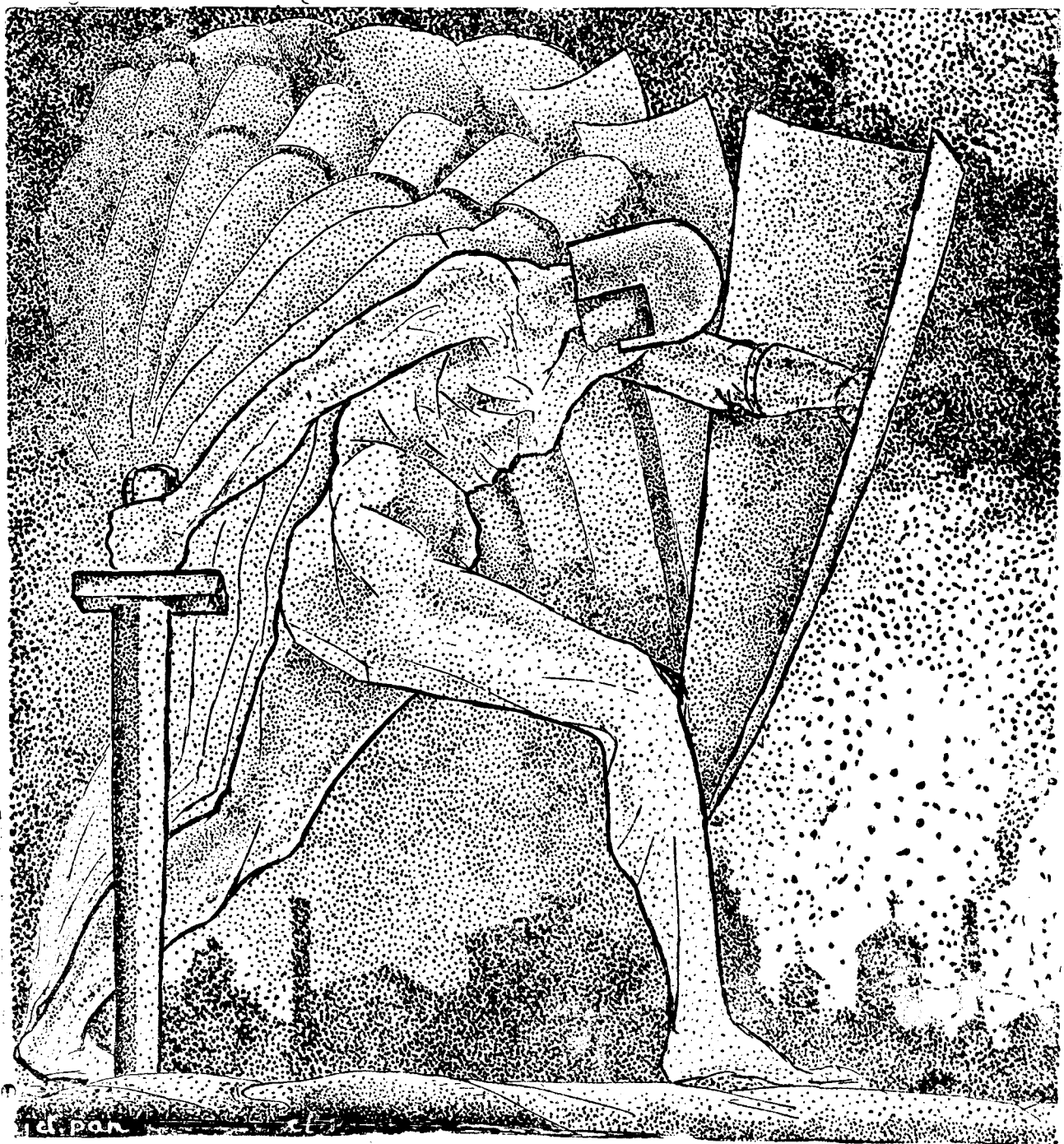
A vrut d-l D. B. să izoleze (ar fi fost anacronic), un eveniment într'un decor rustic? Incontestabil nu, deși prima parte a romanului ar reclama-o.

De un roman de psihologie nu poate fi vorba: lupta finală din sufletul preotului este mai mult la suprafață și tot atât de adițională ca insuccesele lui Andrei, fiu-său. Persecutat de ursita ghiocului, autorul a căutat să-i implinească vrerile și atât. Ne mai permitem să-i reproșăm expresii ca „mâne” (=mâini cuvântul abia merge, ca licență, în poezie); „obsecuos” (7 pg. 22); „felșcăt” (pg. 243: mai mult decât aliterat), etc..

În sfârșit, trecem peste mirarea ce ne-a precinat de a-l lua pe Aristița, fiica unui preot de țară, „cboștă de tensiune” (pg. 34).

Pentru noi „Ghiocul” înseamnă un divertisment nefast.

MIRCEA MATEESCU

LEO GIACOMELLO

COMPOZIȚIE

AGONIE GUVERNAMENTALA

D-I Tătărăscu în străinătate

Premierul nostru a făcut nu de mult unele declarații unei ziariste franceze D-na Nelia Pavlova, apărute în ultimul număr din „Le Petit Journal. Redăm partea care privește mișcările de dreapta din România, asupra cărora D-I Tătărăscu răspunde următoarele:

„Evident, totul e posibil, dar noi nu putem să suprimăm toate ideile care se evidențiază într-o țară tânără ca a noastră. Pentru un moment (sic) noi le lăsăm libere de a se răspândi, căci ele se mențin în limite legale. Dar nu vă îngrijiiți guvernul nostru are mână

D-I G. TĂTĂRĂSCU

tare. El nu va permite ca organizațiile subversive, oricare ar fi nuanța lor, să poată tulbura ordinea în țară”.

Deci „pentru n moment” ideile se pot răspândi atât cât pot scăpa sub cenzură. Adică e vorba de faimoasa destindere.

Mai departe însă D-I Tătărăscu asigură pe ziarista franceză „să nu se îngrijească” (foarte curtenitor, n'avem ce zice) că guvernul are mână tare.

D-I V. TILEA

Săraca mână, noi o știm cam beteagă în ce privește fricțiunile din însăși sânul guvernului, și ce să facă, săracul Guță se laudă și el la Paris deoarece la noi povestea nu mai prinde,

Și cum să prindă!

Cârpelile economice n'ajută la nimic, discursurile și presidențiile de onoare nu pot salva o presidenție subredă a consiliului de miniștri. Curând, curând, va trebui să plece.

Nu se poate ține în fruntea țării un guvern incapabil și cârpaci.

D. Manolescu-Strunga își face

de cap. Conflictul între Șeful Guvernului și al partidului e mai acut ca oricând.

D-nii Slăvescu și Dinu Brătianu după ce cad de acord cu Guvernatorul Băncii Naționale și D-I Tătărăscu pe chestia celor 750 de milioane dela Buhuși se războesc acum mai cumplit.

D-I Dumitrescu declară că oprește operația, dar îl împiedică anumite polițe.

Și în mijlocul acestei divine armonii, iată că se rostogolește marele om nou, Tancred Constantinescu cu veleități de salvare a finanțelor țării.

Atâta lipsă de decență morală, atâta cinism n'a mai existat nici odată în analele politicii românești.

Lașitate, intrigării murdare și incapacitate totală, iată ce caracterizează guvernarea actuală.

Să plece, să vină ori ce o veni, dar să se termine această comedie sinistă.

I. MIHALACHE

Iată un om care nu mai știe pe unde să scoată (iar) cămașa din pijamaua de mătase, ca să ajungă și el odată, o singură dată măcar

prim ministru în țara românească.

Ambiția e legitimată. A ajuns el Guță, de ce n'ar ajunge Miha-lache.

Da. Dar aci e o problemă grea. Nu știe pe care linie s'o ia. Vaida sau Maniu.

La capătul cărei linii o fi stația „Putere“?

Opurtunismul săracu! Se ascunde și sub zeghea țărănească și sub

D-I ION MIHALACHE

jobenul ciocoesc. Drumul drept al unei doctrine și credințe cinstite unde l-ai lăsat D-Ie Mihalache?

CRONICAR

ZIARIȘTI STRAINI

Este foarte adevărat, că misiunea unui corespondent străin în timpurile actuale, aci în România, este ingrată. Birourile centrale, în special cele anglo-saxone, cer știri senzaționale. Or, anumite știri de această natură, nu se pot da.

Când sunt oficial desmințite, efectul este tocmai contrar și corespondenții sunt bombardati cu telegrame, cerându-li-se expunerea situațiunii reale.

Dacă, comunicările oficiale sunt astfel luate în considerație în străinătate și un adevăr, profund regretabil, nu se poate desminți, responsabilitatea revine numai inabilității celor însărcinați cu redactarea acestor comunicate.

La rândul lor, nu se poate cere corespondenților străini, în special acelor de bună credință, să-și sacrifice pâinea zilnică, utilizând orbește un material oficial, anost, tardiv, deci inutilizabil pentru marile birouri internaționale.

Aceasta fiind situațiunea reală, câmpul de acțiune rămâne deschis unei alte serii de indivizi care pescuiesc în această apă turbure.

Speculând permanenta slăbiciune omenească, grefată în special la noi, pe superficialitate și arivism primar, acești indivizi adoptă masca unei slugi din cele mai plecate și obțin astfel imunitate, dublată chiar de subsidii materiale.

Astfel, dânsii își exercită aci neturburați meseria dublă, pe de o parte făcând pe filogovernamentalii cei mai supuși, pe de al

parte servind realmente interesele lui Goembos, Komitern et Comp. Chestiunea aceasta delicată, este bine cunoscută unor factori competenți de la noi și totuși măsuri radicale de îndreptări, nu s'au luat încă.

Recent, unul din acești indivizi,

trecut la catolicism dar fiiu integral al Budapestei, făcând aci pe corespondentul economic al ziarului Neue Freie Presse și al biroului englez British United Press, a mers cu temeritatea atât de departe, în cât ziarele din Londra au publicat anumite știri calomnioase primite oficial din București, unde funcționează ca agent acest domn Iulius Koeber.

Mai sunt însă și alții, mult mai periculoși are luareză fie sub scutul lui Intelligence Service, fie sub masca unui Hitlerism integral, adoptat cu abilitate levantină după victoria lui Hitler.

Toate acestea le tolerăm și ne mai mirăm de ce suntem citați, cum suntem în străinătate.

În toate statele s'a produs în ultimul timp un resentiment în acel sentiment de demnitate națională, încă insuficient deșteptat la noi.

Nu ne interesează personalul — luat drept paravan, pentru defaimarea României, dar avem dreptul să cerem cu autoritate măsuri radicale pentru demascarea acelor indivizi care ne subminează sistematic în străinătate.

Pentru lămurirea D-lui Subsecretar de stat Titeanu putem adăuga, că reprezentantul susnumit a lui British United Press din București, nu mai beneficiază astăzi de protecțiunea indirectă a unei mari puteri amice, protecțiune obținută acum câțiva ani prin utilizarea unei anumite stări de fapt, recent definitiv lichidate.

Deci nici Domnul Savel Rădulescu nu va mai putea fi deranjat.

Sperăm însă, că pe cât mai curând, se vor putea găsi în acceleratul pentru Budapesta, două locuri disponibile.

SERGIUS

Cronica externă

Ultimile comunicate în politica internațională sunt emanațiunile pactului franco-italian.

Dacă plebiscitul a decurs, cum a decurs, dacă destinderea generală franco-germană, italo-franceză și italo-Mica înțelegere s'a produs, marele merit revine în primul rând lui Mussolini.

A triumfat odată mai mult, concepția dublată de energie, a celui mai mare om de stat actual.

Dovada cea mai simplă, că centrul de gravitate a politicii europene s'a mutat la Roma este, că Ducele primește acolo, vizitele diplomaților și oamenilor de stat europeni.

Este oarecare diferență între a face vizite și a primi vizite la domiciliu.

De multe ori, spre bucuria antifasciștilor din Sărindar și admiratorilor de eri a unui Max Braun — redevenit un ilustru necunoscut — coarda părea cam întinsă în defavoarea concepțiilor lui Mussolini.

Fapt este, că dacă după plebiscit, s'a cântat la Radio Berlin, Marselleza și dacă reprezentanții oficiali ai Italiei au apărut în diverse centre, ostentativ, braț la braț cu colegii francezi și iugoslavi, destinderea atât de necesară, s'a produs, nu prin Geneva, ci prin Roma.

Evident, că în același timp situațiunea Micei Înțelegeri ar părea cumva diminuată.

Se pare însă, că o anumită luare de contact recentă, cu o anumită mare putere, ar deschide României orizonturi noi, fără bineînțeles a

contraveni intereselor comune a Micei Înțelegeri.

O împrejurare fericită, când nu ca de obicei, statele mici sunt simpli pionii utilizați, eștin. Dar care cu

D-I N. TITULESCU

vinte frumoase pentru îndeplinirea scopurilor marilor puteri interesate, ar putea aduce României un mare avantaj politic dublat de securitate cu perspective economice din cele mai interesante.

Dacă ura, nutrită și artificial, între anumite popoare se poate, cum a dovedit acum Mussolini, în timp așa de scurt, transformarea chiar în începuturi de prietenie, atunci domnul Titulescu, acest artist în politica internațională are încă odată dreptate, în modul cum țește capul guvernelor noastre trecătoare, știe să utilizeze anumite situațiuni pentru folosul țării și știe în mod atât de inteligent să refacă anumite punți, în aparență rupte iremediabil. Sergiu Lecca

Greva studenților din Iași

S'a împlinit o lună și ceva dela data declarării grevei, de către studenții dela Drept, grevă așa zisă pasivă, pentru a se putea prin ea, ajunge la o înțelegere între studențime și forurile superioare.

Se știe că greva a pornit dela Iași, iar la ea a aderat studențimea dela celelalte centre universitare.

Au pornit cu conștiința împăcată, că vor scăpa de jugul, ce le apăsă mereu din ce în ce mai greu — grumazii.

Au pornit să lupte contra piedicilor ce li se pun de cei mari, pentru a putea trăi...

Studențimea română urcă Golgota suferinței...

Nu-i destul oare sau nu se știe, că asupra capului unui student s'abate atâtea și atâtea calamități, începând dela primii pași ce-i face peste pragul Universității?

Nu-i ajunge oare anii de suferință ce-i îndură străin în orașul unde vine să studieze, fără un cămin liniștit și îndestulător, departe și lipsit de caldă ocrotire părintească, hărțuit de chirie, taxe universitare, hrană, de un adăpost mai omeneș, holnav și sleit de puteri?...

Aceasta-i trista realitate a studentului de azi!

Aceasta-i drumul spinos și hotărâtor, pe care pornesc mulți dar ajung puțini...

S'au dus și au umblat pe la ministere, s'au rugat a fi primiți în audiențe, au așteptat... și nime

mai mult. Au făcut un pas mai mult, cu regret dar hotărâți, declarând — greva — poate astfel li se vor asculta și satisfacă doleanțele. Dar nici de astădată autoritățile în drept nu s'au seziat pentru a lămurii cererile studențimei. Abia acum după o lună de grevă, consiliul Facultății de Drept dă un comunicat care printre altele spune:

1) «Se închid căminurile și cantinele în ce privește pe studenții Facultății de Drept.

2) Se aduce la cunoștință că Facultatea este hotărâtă, împotriva mijlocului ales de studenți — greva — care nu poate fi admisă nici în teorie, nici în practică, în materie de învățământ public»...

Așadar Forul superior face represuni asupra studențimei închizându-le cantinele și căminurile, asvârlindu-i pe drumuri, lăsându-i muritori de foame...

Astfel înțeleg conducătorii să rezolve cererea dreaptă a studențimei!

Dar studențimea dela Drept nu se va lăsa intimidată de presiunile din afara și dinlăuntrul Universității. Ea a pornit la o luptă sfântă dreaptă, conștientă și hotărâtă. Va și să sfarme interesele personale a celor cu căpătăiu și bineghiftuiți, pentru a asigura pâinea celui flămând de mâine.

Modificarea legii avocaților se cere în mod imperios!

PETRE P. NICOLAU
coresp. Iași